

Streifzug durch die Paschtoliteratur

Dr. Akram Malakzay

**Der deutsche Literatursternenhimmel –
Goethe: 1749-1832 Schiller:1759-1805**

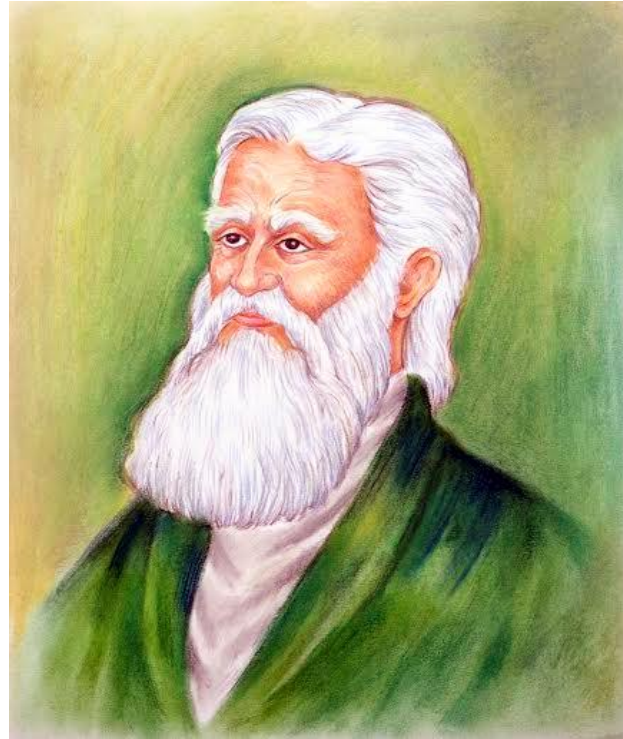
Der Sternenhimmel der Paschto-Literatur

Khoshal Khan Khatak 1613 – 1689

Rahman Baba 1651 – 1709

Parallelen zwischen Goethe und Khoschal Khan

der soziale Status

adelig, Staatsminister,
Geheimrat

Stammesführer,
Finanzverwalter,
Zollinspektor

Studium

Jurastudium

Privatstudium durch die
besten Gelehrten der
Region

Wissensstand

Wissenschaftler, Botanik,
Mineralogie, Anatomie und Physik

Universalgenie, gute
Kenntnisse in den
Bereichen Medizin,
Kochkunst, Jagd,
Falknerei, Völkerkunde

Schwachpunkte, Schattenseiten

Frauenheld (mindestens 12 Beziehungen)	mehr als ein Frauenheld, unzählige Frauen, 60 Söhne, 30 Töchter
Todesurteile unterzeichnet	aktiv an Kriegen teilgenommen

Sportlichkeit

guter Schwimmer, mäßiger Freizeitsportler	Athlet, guter Reiter, Schwertkämpfer
---	--------------------------------------

Werke von Khoshal Khan

Zahlreiche Werke, sowohl in Poesie als auch in Pros, zu den Themen:

Gesundheit, Religion, Falknerei und Vogelkunde,
Ethik. Liebe, Kampf, Swatkunde (Info über die Region Swat), Sehnsucht nach der
Heimat,
Kochkunst, Frauentypen

Seine Gedichte umfassen über 40.000 Verse.

Im Mittelalter leisteten die Bauern in Europa Abgaben an die Obrigkeit

Römer 13:

Jedermann sei Untertan der Obrigkeit, die Gewalt über ihn hat. Denn es ist keine Obrigkeit ohne von Gott; wo aber Obrigkeit ist, die ist von Gott verordnet.

Ein Spruch aus dem heiligem Koran:

أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولي الأمر منكم

Gehorche dem Gott, dem Propheten und deinem Oberhaupt.

Das haben die Menschen respektiert.

Nicht aber der Khoshal Khan!

اطاعت د اولامر حُکمه نکریم
خلیفه د زمانی په زړه کافر دی

Dem Oberhaupt gehorche ich nicht!
denn
ungläubig ist er, dieser zeitgenössische Khalif

Im Mittelalter schadeten Halbärzte häufig ihren Patienten, anstatt sie zu heilen.

„Des Quacksalbers Praktik sei so gut,
dass sie allen Siechtum heilen tut...
Solch Narr kann dich in'n Abgrund stürzen,
eh du's gemerkt, dein Leben kürzen!“

Sebastian Brant

نیم ملا بلا د دین او د ایمان دی
نیم طبیب خطر د تن دی هم د حآن دی

Ein Geistlicher mit Halbwissen ist ein Unheil
für die Religion und für den Glauben

Ein Arzt mit Halbwissen ist eine Gefahr für Leib und Leben.

Khoshal Khan war seiner Zeit weit voraus. Das wusste er bereits zu seinen Lebzeiten.

د خوشحال قدر که اوس په هېڅ چا نشته
پس له مرگه به يې ياد کا ډېر عالم

Auch wenn jetzt niemand den Khoshal zu schätzen weiß,

Nach seinem Tode werden viele ihn wertschätzen.

مره هغه چي نه يي نوم نه يي نښان وي
تل تر تله په بڼه نام پايي بناغلي

Tot sind solche, die nichts Gutes hinterlassen,
Immer und ewig leben Menschen mit Ehre, die Ehrenmenschen.

نابغه خوشحال

څلور ورځنی نړیوال علمي - څېړنیز سیمینار

پر ایسټونکي غونډه: ۱۳۹۷، لېنډي ۲۶-۲۹

“Genius Khushal”

International Academic Seminar

17- 20 December 2018, Kabul- Afghanistan

دعا عالم که
 همیشه جوان
 و همو پونا
 راسته و ک
 درست عا
 دنیا ز منو
 دگر پیت

نه ایجا چه درت کوری خبر از
 عدغان بر پسر کوی کوی
 دعا عالم که عدغان و تبه کجا
 همیشه خوشی و یاد دود
 و همو پونا چه خوشی تو حال
 راسته و کورن و ازار
 درست عالمی سازد کوی
 دنیا ز منو غم غم غم
 دگر پیت بی از شهر فر
 و مسجد حراب و جوی اول
 شایسته دین خاوس

بازی که چه به بازی کجا
 و چیل از به پسته کوی کوی
 و خطا نو بازی پر خندا
 چه پر ز کوشی و دنیا کجا
 چه و فنا در پسته کجا
 حقیقت سره قرین کجا
 ما و چانه شکاره زدی
 که بی نیاز و کفانه کجا
 چوک به غم غم غم غم
 پیراب یی دابر و نماز
 و ازاره شک و ن کجا

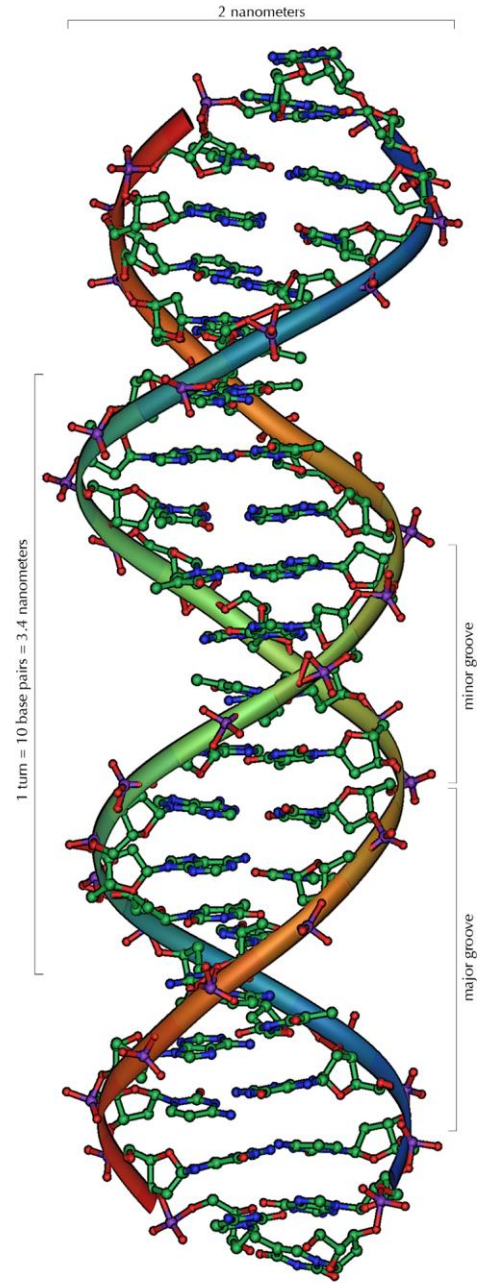
ی حکایت کا
 هدایت کا
 و مسک دو لای کا
 و مدعا کا
 تیره کا
 شش در کا
 نکر در کا

Der Mensch ist erst wirklich tot, wenn niemand mehr an ihn denkt.

Bertoldt Brecht 1898 bis 1956

Ca. 25.000 Gene

Es gibt einen Menschen, dessen DNA, im metaphorischen Sinne, nur aus einem Gen besteht.

Dieses Gen heißt:

Liebe, Liebe. Liebe

Zur Liebe gehört: Menschlichkeit, Brüderlichkeit, Gerechtigkeit.

Dieser Mensch ist ein Unikat.

Er heißt:

Rahman Baba 1651 - 1709

Liebe zu Gott, Liebe zu Menschheit,

Liebe zu Natur.

Rahman Baba hat im Diesseits bereits im Jenseits gelebt.

کوهی مه کنه د بل سړي په لار کې
چېرې ستا به د کوهي په غاړه لار شي

Grabe niemandem eine Grube auf dem Heimweg,
Eines Tages könnte dein Heimweg über diese Grube führen.

Ein deutsches Sprichwort lautet:

Wer anderen eine Grube gräbt,
fällt selbst hinein.

Kaaba, das heiligste Gotteshaus der Muslime

د كعبې په بزرگۍ كې هېڅ شك نشته
ولي خر به حاجي نشي په طواف

Zweifelsohne ist Kaaba eine heilige Stätte
Doch aus einem Esel wird keineswegs ein Pilger,
selbst wenn er sich noch so häufig um die Kaaba dreht.

که دی نبت وی د کعبی د جوړولو
د بی وسه انسان زړه جوړ کړه کعبه ده

Wenn du zu Kaaba willst,
stille die Herzenssorgen eines Bedürftigen,
das ist die wahre Kaaba

Ein Gedicht, aktueller denn je:

تش په ږیره دوکه مه شه ای رحمانه
هندوستان زه پسي مه ځه سکان دا دي

Falle ja nicht auf lange Bärte rein, O du Rahman

Du brauchst nicht bis Indien zu reisen, wenn du Ungläubige sehen willst. Die
wahren Ungläubigen sind hier.

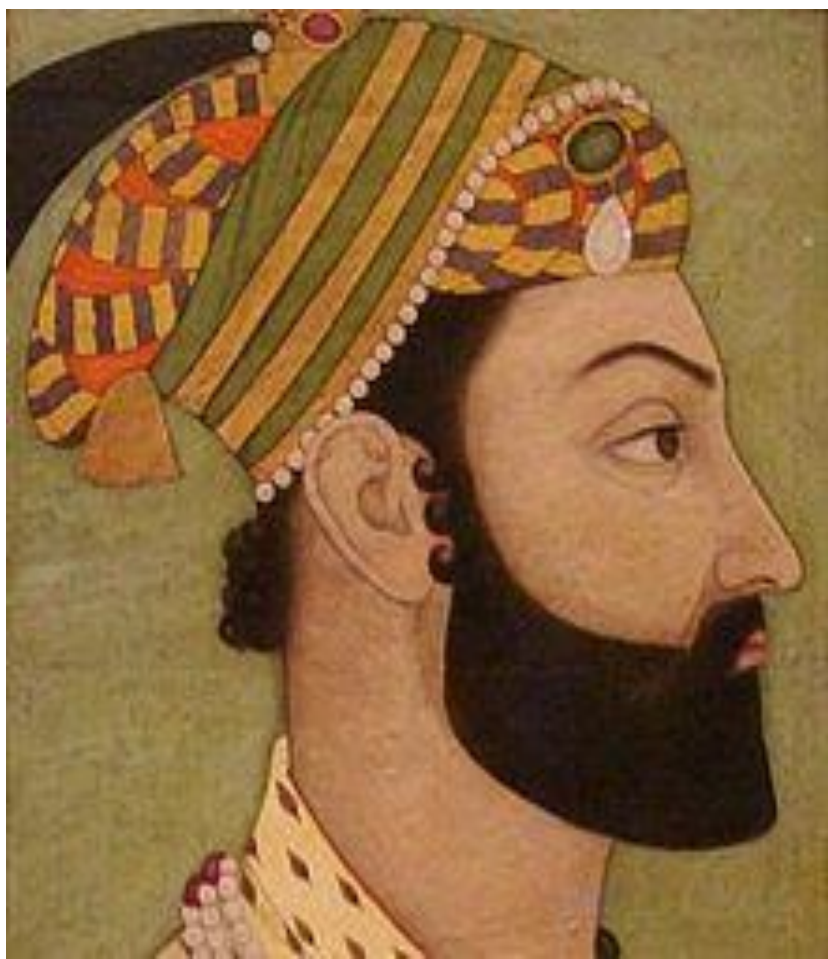
عشق هسي علم نه دی چي حاصل شي په مکتب
مکتب حال د مذهب وایي عشق بالا دی تر مذهب

Liebe ist keine Wissenschaft, die man in der Schule lernen kann.

Die Schule gibt Auskunft über die Religion;
die Liebe steht weit über der Religion

Das Grabmal von Rahman Baba in Peshawar

Ahmad Schah Durrani, 1722-1772

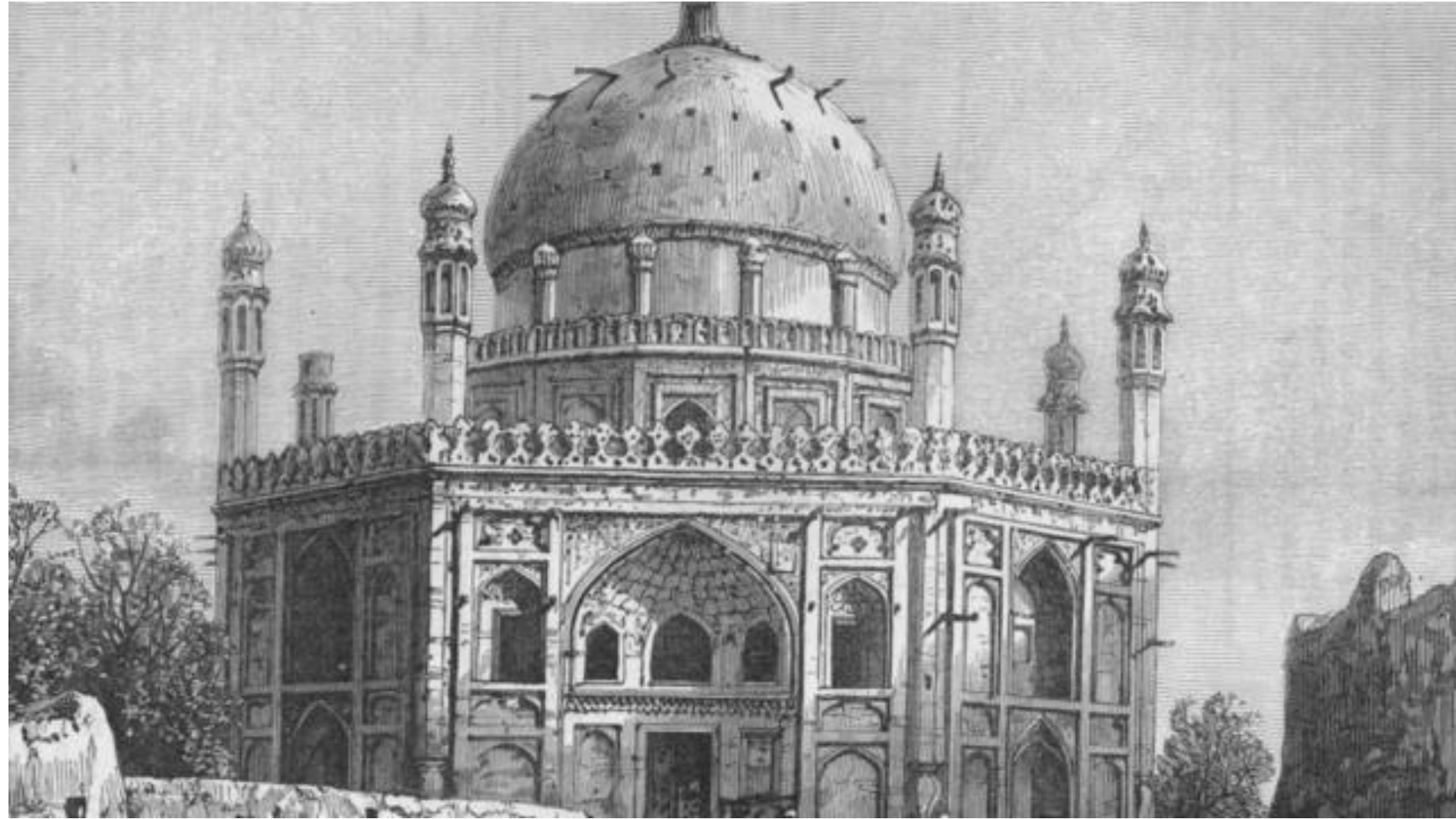

Der Thron von Delhi gerät in
Vergessenheit,
wenn ich an die Berggipfel meines
schönen Paschtunenlandes denke.

Ahmad Schah wird dich immer
wertschätzen,
selbst wenn er die ganze Welt erobert.

د ډيلي تخت هېرومه چې راياد کړم
زما د بنگلي پښتونخوا د غرو سرونه
احمد شاه به دغه ستا قدر هېر نه کا
که ونیسی د تمام جهان ملکونه

Das süße Leben vergeht,

O, schade schade

Wie das Wasser verrinnt es,

O, schade schade

Die Freunde sind wie Blumen des
Frühlings

In der Herbstzeit fallen sie ab,

o, schade schade

شیرین عمر چي تیريزي درېغه درېغه

د اوبو په څېر بهیري درېغه درېغه

دا یاران لکه گلونه د بهار دي

د خزان په تاو رژیري درېغه درېغه

So ähnlich klingt ein Gedicht eines deutschen Dichters.

Der Jüngling am Bache

An der Quelle saß der Knabe,
Blumen wand er sich zum Kranz,
Und er sah sie fortgerissen,

Treiben in der Wellen Tanz.

Und so fliehen meine Tage

Wie die Quelle rastlos hin!

Und so bleichet meine Jugend,

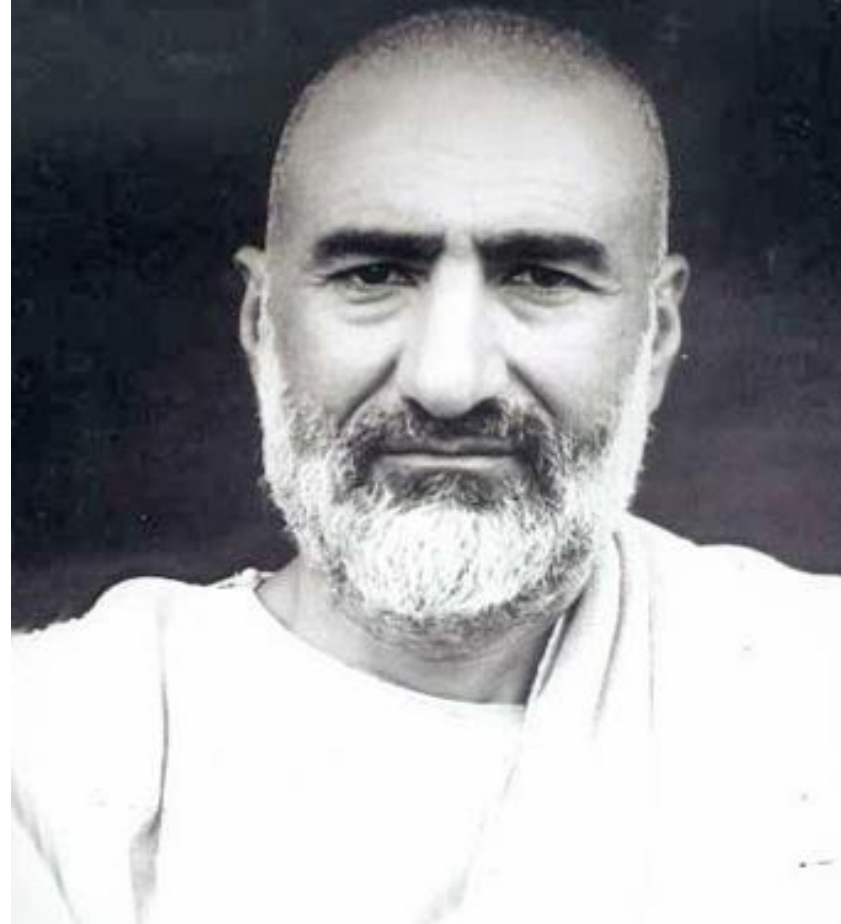
Wie die Kränze schnell verblühn!

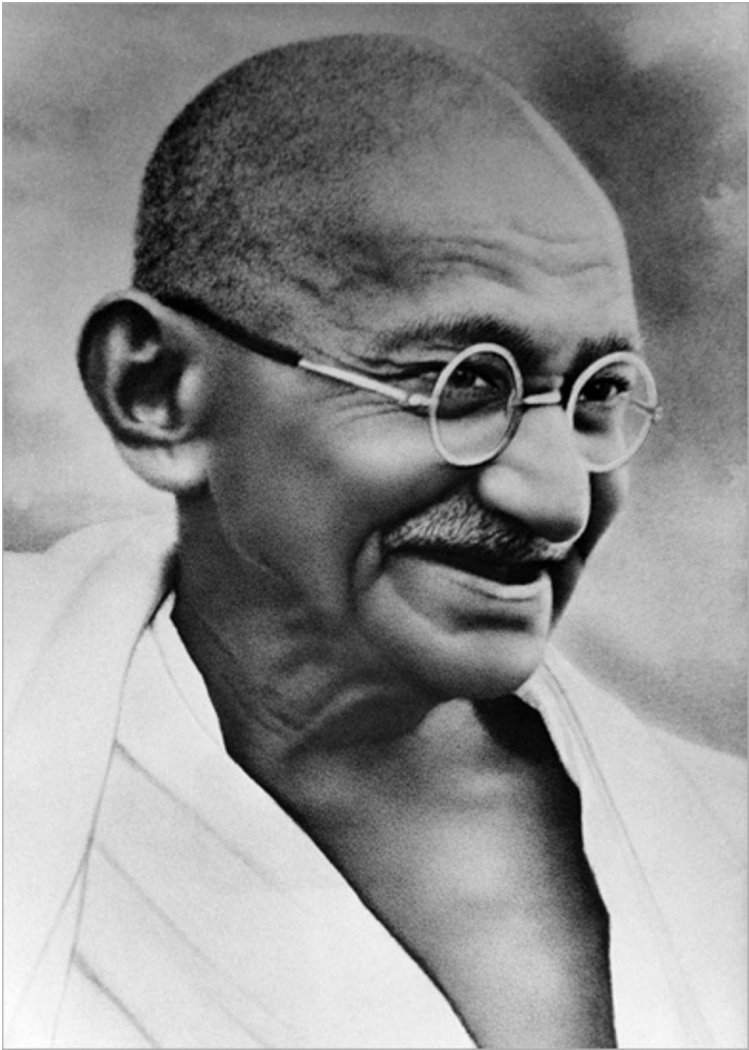
Ghani Khan 1914-1996

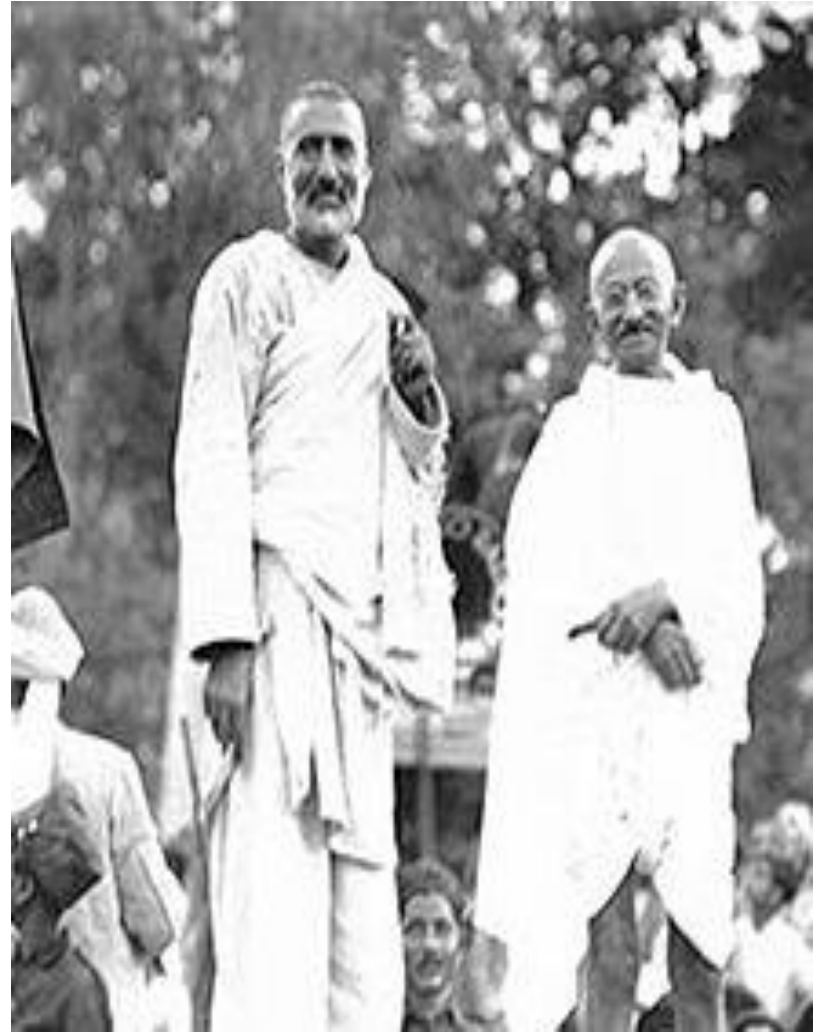
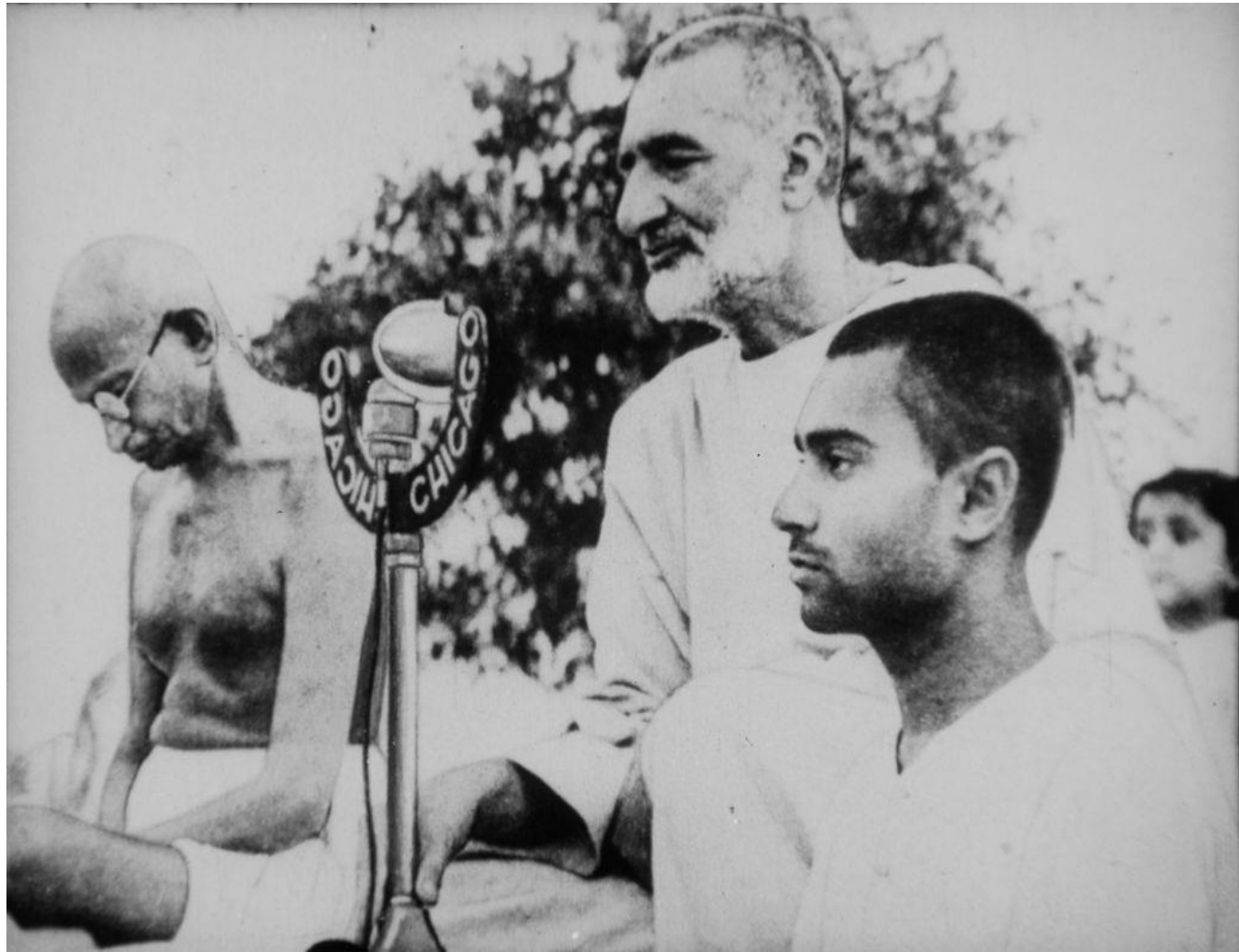
Abdul Ghafar Khan, genannt Badschah Khan

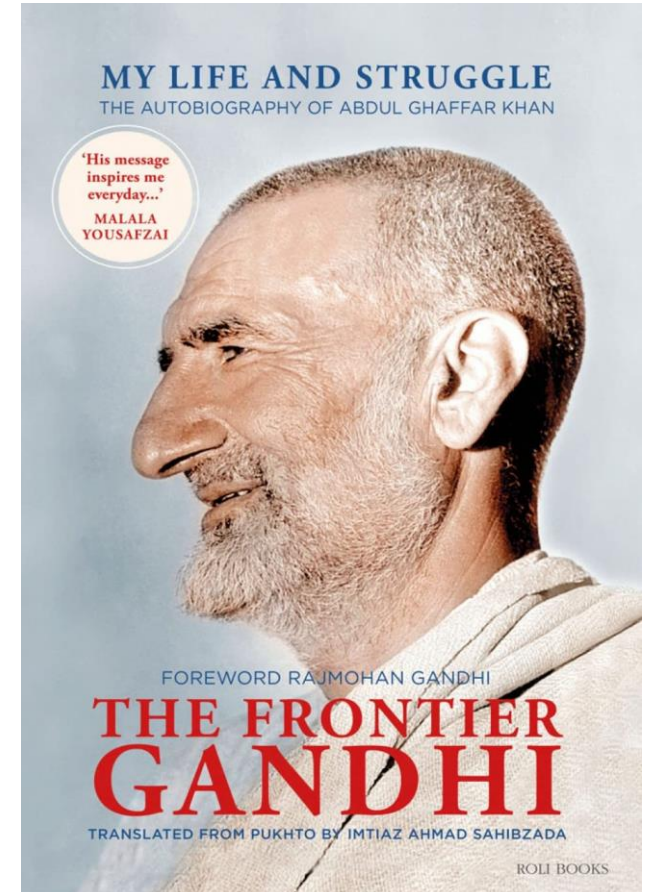
Mahatma Gandhi 1869- 1948

ترتيب (Courtesy Image)

Die Botschaft von Badschah Khan inspiriert mich jeden Tag

Nelson Mandela

Studium an der Kunstakademie

Jawaharlal Nehru, Tocher Indira Gandhi

Bei einem Flirt

لتيون

Sulaiman Aziz Noorzaad

Vertreibung nach Großbritannien

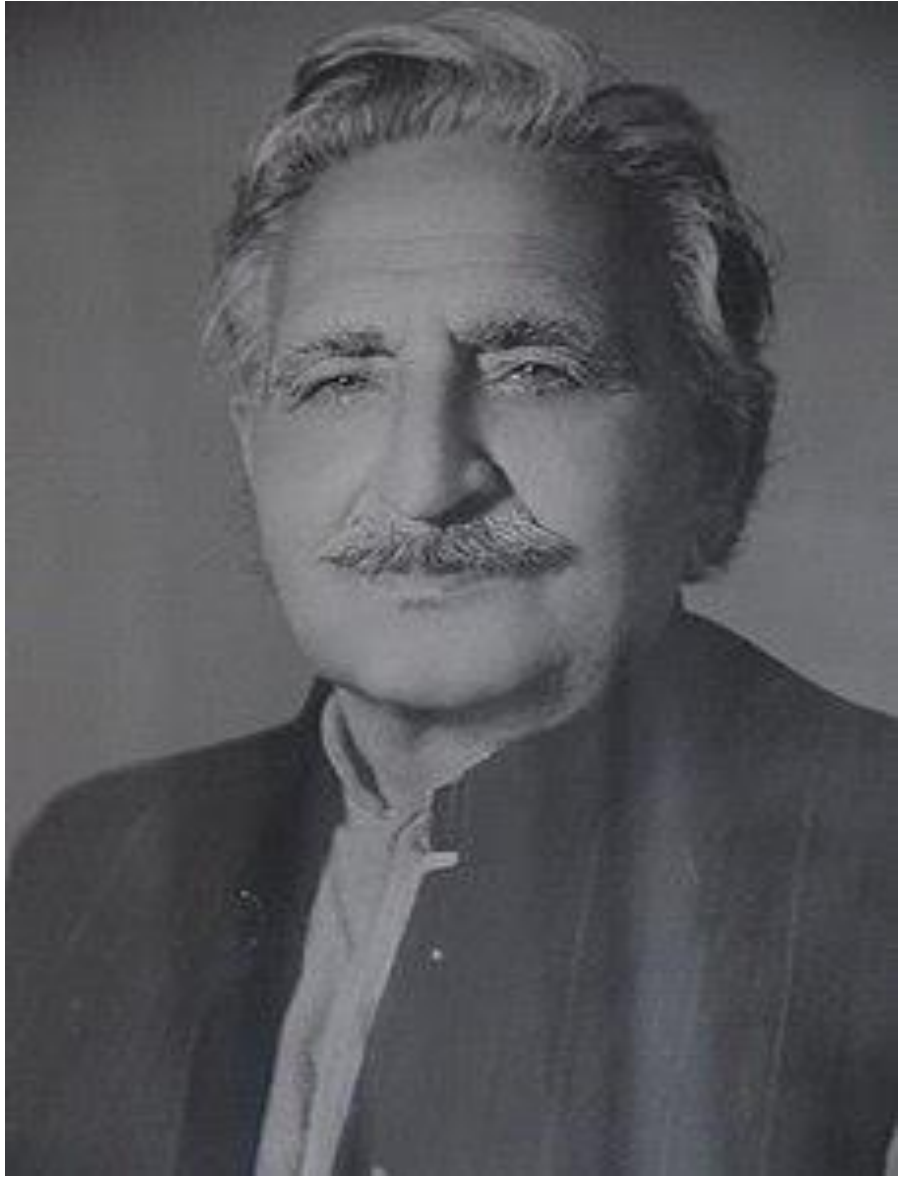
In GB lernte er eine Schauspielerin kennen, die ihn heiraten wollte. Sie brachte ihm modisches Ankleiden bei. Er kam mit Anzug und Krawatte heim. Bei der Jagd zog er einen britischen Jagdanzug an.

Verbannung nach Amerika - Studium der Zuckertechnologie

Ghani Khan zu Mollah:

Du bringst die Menschen zu Gott durch Angst und Schrecken.

Ich bringe die Menschen zu Gott durch Liebe.

گڏه شہ گڏه شہ

د حرکت شاعري او د ليدلو قران

د ناپوهی منطق او د کيو اذان

دا د هډوکو ژبه او دا د ميني تورات

دلته ادم سرے دے نه ئي مذهب نه ئي ذات

دلته کبني هر ايات د خود او حُسن ايات

دلته گويا منصور، دلته گونگے سقراط

تال سره يو حائے شہ د ژوند تصوير جوړ

کا

د دي تيارو نه مالہ بدر منير جوړ کا

يا مي پۀ بډه کا يا مي پۀ بډه شہ

گڏه شہ گڏه شہ، گڏه شہ گڏه شہ

يو مصنوعي فضا خو د ژوندون رڼا

د فرمائش خدا خو د گلونو غنچه

دي غم زپلو ته د خوشحالو پلوشه

د خزان مړاوو ته د بهارونو کيسه

گڏه شہ گڏه شہ، اور شہ لمبه شہ

خزان دے شيپي توري دي سپينه شغله شہ

ساز د غمونو دشمن د دلر با رڼبار

کۀ چل کۀ دام دے خو کړي کيسې د بهار

گڏه شہ گڏه شہ نخري رايا دي کره

-

او دنياڳي د عقل ٽولي بربادي ڪرہ
رنا شه حسن شه تياري دي توري
اے د امپد لوري د رنا موري
لڪه د گلو خانگه خوره وره ئي
وينم چي خوري مي ادم خوره ئي
هن واخله وو مي خوره دا ڇه ته گوري
خوري ايري مي ڪرہ د ژوندون اور ئي
ڪله چي سٽري شي پريوڇه بيا ڀڀه شه
گڀه شه گڀه شه، گڀه شه گڀه شه

- <https://www.youtube.com/watch?v=cNqquzHbSRM>

Dreh dich im Tanz,

Hier ist der Mensch im Vordergrund,
nicht seine Religion und nicht seine Herkunft.

*Grundideale der Freimaurer: Freiheit, Gleichheit, Brüderlichkeit,
Toleranz und Humanität.*

Friedrich Schiller

Ode an die Freude

erste Version eines Verses:

Bettler werden Fürstenbrüder

später umgewandelt:

Bettler werden Fürstenbrüder

وايي ملاجان چي په جنت کي حوري پندې دي
غټي غټي سپيني سپيني مستي او بر بندې دي
زه به حوري څه کړم چي په غيږ کي کپنوي نشم
غټو غټو مستو مستو سترگو ته يې په سرو سترگو کتي نشم
دغه که جنت وي ملا رب دي ورله بوځه ژر
دغه دله توب نه زما زرځله دي خوښ سفر
تاته ملاجان به رب دي درکړي جنتونه ډېر
اوس پوه شوم چي ولي دا اوږده کوي لمونځونه ډېر
زه به سور دوزخ ته خپل غېرت او غرور يوسمه
ځان سره به خپله حيا، بنايست او سرور يوسمه
اور وي که عذاب وي تېروم به يې لکه خان
ته امسا په لاس شپږه د بنځي نه غلمان

Der Mollah sagt, dass es im Paradies schöne, weiße, mollige und nackte Jungfrauen gibt.

Jetzt weiß ich warum du so viel betest. Du betest nur wegen den molligen Jungfrauen.

Was soll ich mit den Jungfrauen tun, wenn ich sie nicht auf meinen Schoß setzen kann.

Im Paradies gibt es auch junge Knaben. Diese werden sich auf deine Frau stürzen.

Was wirst du da machen:

Du wirst Tag und Nacht mit deinem Spazierstock die jungen Knaben von deiner Frau vertreiben.

Oblast Woronesch

Lage im Westteil Russlands

Heinrich Heine, 1797 - 1856

Ich lag und schlief

Ich lag und schlief, und schlief
recht mild,
Verscheucht war Gram und Leid;
Da kam zu mir ein Traumgebild,
Die allerschönste Maid.

Sie war wie Marmelstein so
bleich,
Und heimlich wunderbar;
Im Auge schwamm es
perlengleich,
Gar seltsam wallt' ihr Haar.

Und leise, leise sich bewegt
Die marmorblasse Maid,
Und an mein Herz sich niederlegt
Die marmorblasse Maid.

Wie bebt und pocht vor Weh und
Lust
Mein Herz, und brennet heiß!
Nicht bebt, nicht pocht der
Schönen Brust,
Die ist so kalt wie Eis.

»Nicht bebt, nicht pocht wohl
meine Brust;
Die ist wie Eis so kalt;

Doch kenn auch ich der Liebe Lust,
Der Liebe Allgewalt.

Mir blüht kein Rot auf Mund und Wang,
Mein Herz durchströmt kein Blut;
Doch sträube dich nicht schaudernd bang,
Ich bin dir hold und gut.«

Und wilder noch umschlang sie mich,
Und tat mir fast ein Leid;
Da kräht der Hahn - und stumm entwich
Die marmorblasse Maid.

Landai **zu 85% Frauengedichte**

Im Gegensatz zu sonstigen Gedichten besteht Landai nicht aus mehreren Strophen, nicht einmal aus einer Strophe.

Landai besteht aus einem einzigen Vers mit zwei Halbversen.

Landai hat keinen namentlich bekannten Dichter. Es ist eine Volksdichtung.

der erste Halbvers hat 9 Silben

der zweite Halbvers 13 Silben

Der zweite Halbvers endet immer mit einem kurzen (a)

Dafür, dass es im Volk viele Menschen gibt, gibt es entsprechend viele Landai.

- Im Gegensatz zu sonstigen Gedichten benötigt man zum Verstehen von Landai keinen Lebenslauf vom Dichter oder Hintergrundwissen.
- Im Gegenteil: *durch* Landai erfährt man etwas über den Hintergrund.
- Was heißt Hintergrund?
- Mit dem Hintergrund können Informationen über die geografische, politische, religiöse sonstige Lage gemeint sein. Daraus kann man auch Informationen über Sitten und Bräuche gewinnen.

- Die Universität Oslo in Norwegen hat ein Projekt über Landai gestartet, wo 1x wöchentlich Studenten und Interessierte daran teilnehmen können. Ziel ist es, durch Landai mehr Hintergrundwissen über afghanische Sitten und Bräuche zu erfahren.

Landai der jungen Frauen

سپورمیه کړنگ وهه راخپږه
یار مې د گلو لو کوي گوټې رپینه

O du Mond, steig auf und erleuchte die Gegend,
mein Geliebter pflückt Blumen, er könnte sich in die Finger schneiden.

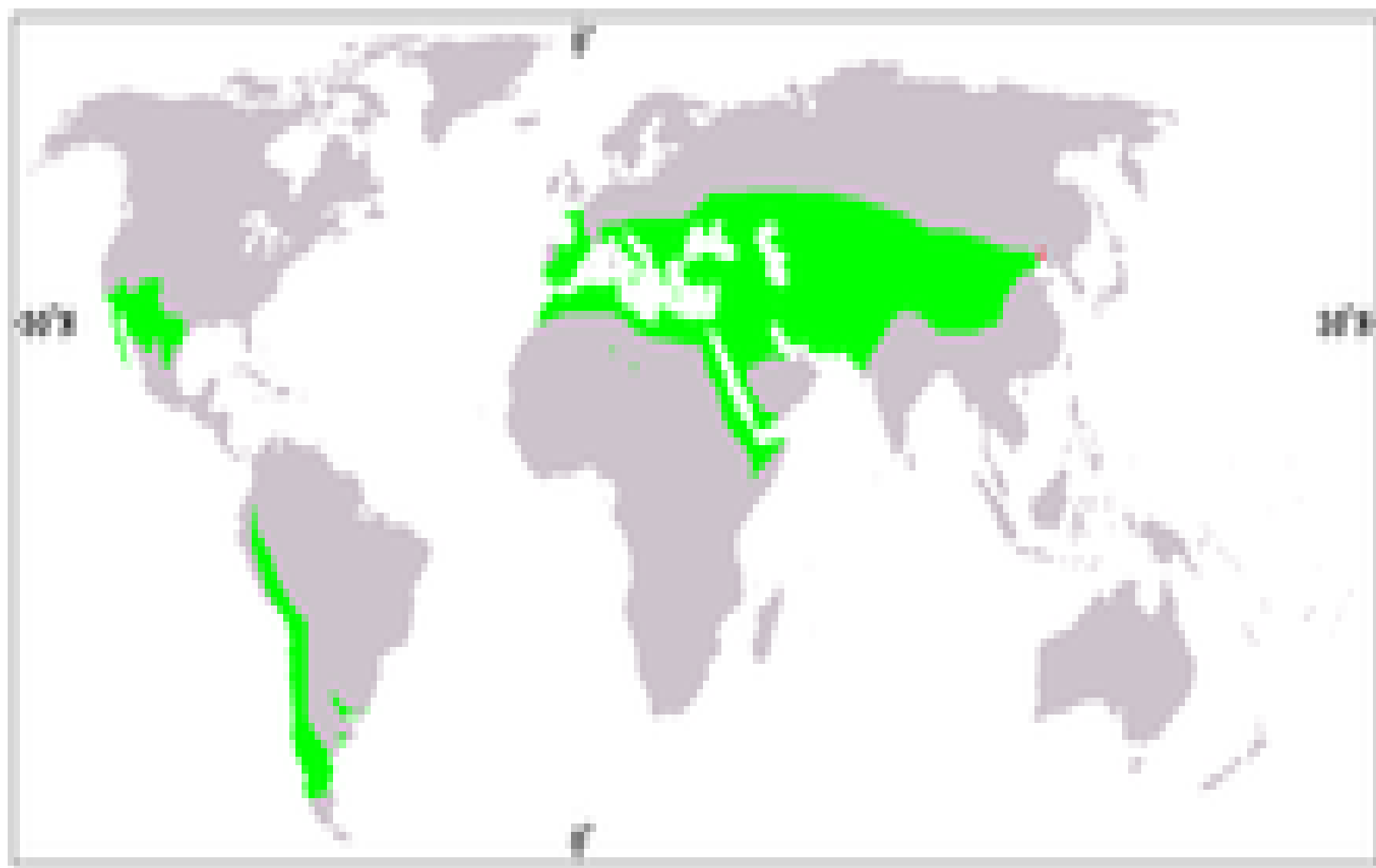
Ephedra = Meerträubel

د اسمان ستوري مي گواه دي
بپگاه مي ستا د غمه ډپر ژرلي دينه

Die Sterne am Himmel werden es bezeugen
Aus Sorge um dich habe ich die ganze Nacht geweint.

خدايه ما گل کري د گلابو
چي د جانان په غير کي پاني پاني شمه

O Gott, ich wünschte, ich wäre eine Rose,
dass ich auf dem Schoß meines Geliebten in einzelne Blätter zerblättern
könnte.

اسمان ته لار د ختو نشته
لیلی مجنون په عاشقی ختلی دینه

Es gibt keinen Weg, in den Himmel aufzusteigen,

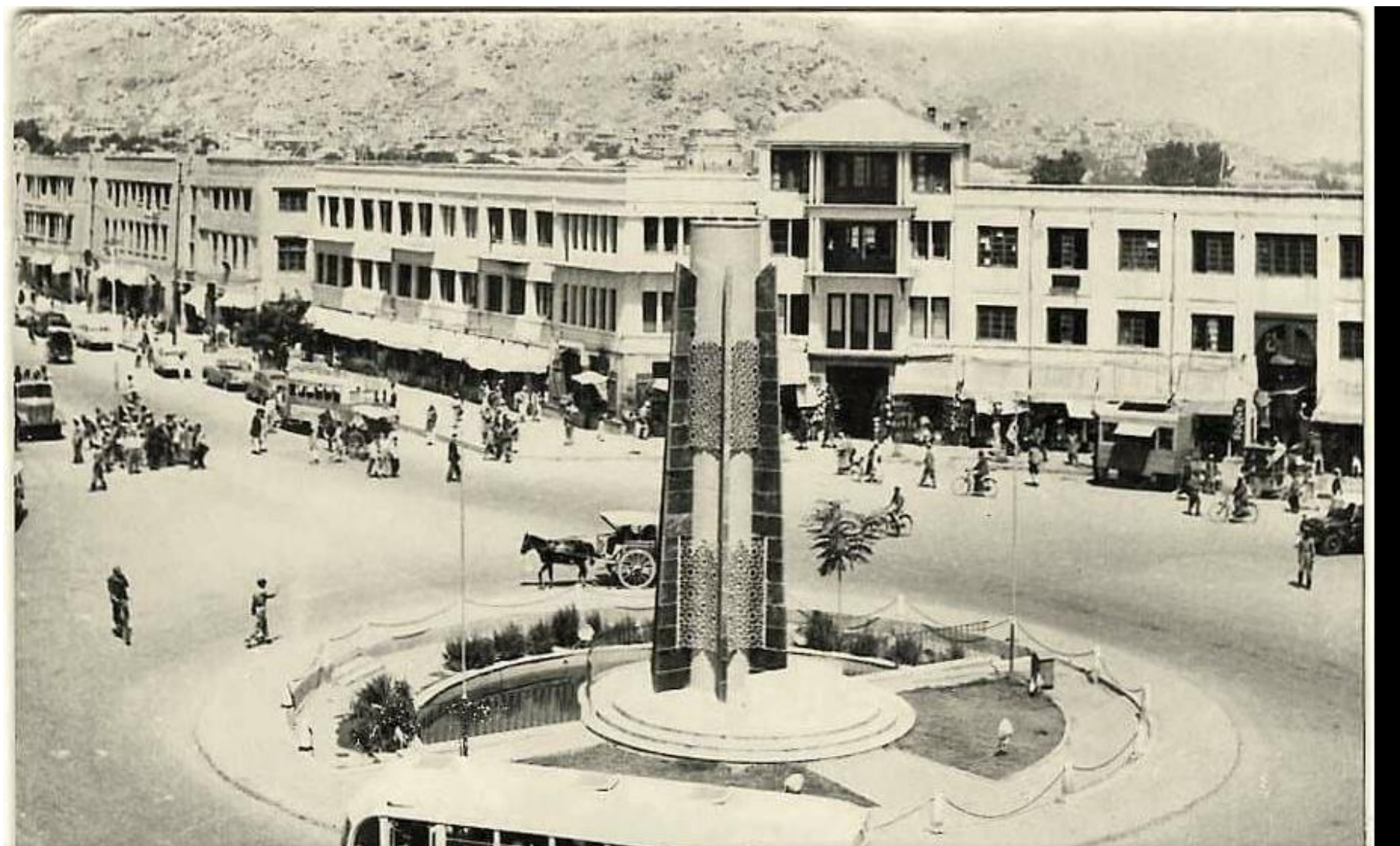
allerdings

Layla und Madjnun sind durch die Liebe in den Himmel aufgestiegen.

Martialische Landai

جانان مي جنگ کي په شا راغي
په برني ورکړلي خوله پينپمانه يمه

Mein Geliebter ist aus dem Krieg geflüchtet,
Den gestrigen Kuss, den ich ihm gegeben habe, bereue ich.

که په مېوند کې شهید نه شوي
خدای گو لالپه بي ننګی ته دي ساتينه

Wenn du nicht in Maiwand (Kandahar) als Märtyrer stirbst,
wird man dich zu unehrenhaften Zwecken missbrauchen.

Landai der jungen Männer

Mollah

Talisman

Bei einem jungen Mann hat der Talisman nicht geholfen.

جانان په هېڅ نه رازي کيږي

د دروغجن ملا دې وړک شي تعویضونه

Mein Schwarm findet keinen Gefallen an mir.

Zum Teufel soll dieser Talisman des lügnerischen Mollahs.

Da ist einer frustriert und trinkt aus Liebeskummer Alkohol.

شراب په شرعه ناروا دي
په ماروا دي د يا غمه غلطومه

Laut Scharia, dem Islamrecht, ist Alkohol verboten.
Mir ist er erlaubt, ich tue damit die Liebeskummer runterspülen

مینه د دنگی نجلۍ خوند کا
چی سخته راشی په دېوال خوله ورکوینه

Besonders schön ist die Liebe einer großen holden Magd.

Wenn eine Mauer zwischen uns steht, gibt sie einen Kuss über die Mauer.

Kann Landai auch gesungen werden?

Gibt es eine bestimmte Melodie, die eindeutig

Landai-Melodie ist= ليلا

<https://www.youtube.com/watch?v=tNlTR8amIHc>

سردار علي تڪر ، گڊه شہ گڊه شہ

<https://www.youtube.com/watch?v=cNqquzHbSRM>

وتس اپ ته راشه لپونه
زه مي دن ورخي عکسونه در لپرمه
که آي فون دي راته راور
بلان اغه به ويديوکال درته کومه

Hey du Dummi, schalte dein WhatsApp an
Ich werde dir die Bilder von heute zusenden
Wenn du mir einen I-Phon bringst
Werde ich dir immer wieder mit dir Videocal führen

خدایه عقل چي وزیره دي ولي راکر
په یوملک کي دوه خودسره بادشاهان
بادشاهي اوفقيري دي ولي یوکره
دژوندون په هره ساه کي مرگ پنهان
خدایه ولي دي سپورمی له ریاورکره
چي زنگی مي دمستی په مهین تال
ولي ماته دي عطاکرو فکر او خیال
ولي ولي په ریاورخي خوبونه
ولي ماته دي دولي طاقت راکر؟
خدایه ولي؟ خدایه ولي؟ خدایه ولي؟

دازه خله ولي جور شوم؟
خبرنه يم نه پوهیږم!
حقیقت مي نشته بادیم
مستول کوم مستیږم
په خنداکي مي ژراده
په خفه سترگو خندیږم

په جومات کي رانه ورک شو
په کعبه کي مي ونه موند
خدای مي زړه کي راپیداشو
چي مي مخ کړود یار بنکل

چي زما د قام جنده پري نه رپيري
د بل چا د غره په شان حصار به څه كرم

ما ته غوره د دلبر د كوڅي كندي
د رقيب د محل نېغه لار به څه كرم

چي يي تل د بل په غير په خدا وينم
د دي يار د بنكلي مخ ديدار به څه كرم

چي يي قام د پاره جيب كي پيسه نه وي
غني دا د شنډو غواؤو گوار به څه كرم